

V SREDIŠČU POZORNOSTI

KAJ SE DOGAJA
NA ŠENTVIŠKI GIMNAZIJI

• Komu • gorijo • sveče?

Dogodki na šentviški gimnaziji so dobili pred dnevi svoj navidezni epilog, vendar je bila obsodba Ota Vilčnika šele zaključek prvega poglavja te zgodbe. Profesorja sociologije na gimnaziji Šentvid je sodišče obsodilo na 9 mesecev zapora zaradi njegovega škodljivega delovanja pri poučevanju na gimnaziji. Z rabsodbo, ki je glede na dejanja oziroma izjave Vilčnika pri pouku pravzaprav mila, so vsaj glede tega profesorja zaključena prizadevanja komiteja OK ZKS Šiška.

• Komite je po prvih obvestilih o škodljivem delovanju profesorja Vilčnika šel takoj odločno v akcijo in tudi uspel. Kaj se je dogajalo na gimnaziji Šentvid? Do potankosti verjetno ne bo mogoče nikoli vsega izvedeti, nikoli razkriti vseh niti, ki so še vedno držale z Vilčnikom in tudi vseh nagibov verjetno ne bo mogoče ugotoviti. Dejstvo pa je, da je vso zadevo rešila le odločna akcija komiteja OK ZKS Šiška.

• Leta 1969 je bilo na gimnaziji razpisano mesto profesorja sociologije za določen čas in tako je prišel na gimnazijo Oto Vilčnik. Kasneje so na šoli Vilčnikovo delovno razmerje spremenili v delovno razmerje za nedoločen čas, čeprav za to mesto sploh ni bilo razpisano. To je storil ravnatelj, po njegovi izjavi na nasvet pravniške republiškega sekretariata za prosveto in kulturo.

VILČNIK SE IZKAŽE

• Kmalu so se pojavili znaki, ki so člane ZK opozarjali, da nekaj ni v redu. Menili so, da gre le za »študentsko zagnanost« profesorja Vilčnika in da se bo le-ta umiril, vendar se to ni zgodilo. Nasprotno, ko je bil nastavljen za nedoločen čas, je njegov negativni odnos do naše družbene prakse šele prav prišel do izraza, destruktivne pripombe in ironiziranja na račun naše družbene ureditve pa so se še okrepile. To je ugotovila tudi posebna komisija Zavoda za šolstvo SRS. S profesorjem Vilčnikom pa niso bili nezadovoljni le komunisti, temveč tudi dijaki in starši, ko so slišali njegove izjave.

• Kaj vedo povedati o izjavah profesorja Vilčnika dijaki? Bivša dijakinja Suzana Čurin pravi: »Govoril je, da je prav, da so se nameravali Hrvati odcepiti od SFRJ, da je prav, da so ubili veleposlanika Roloviča, žalil je predsednika republike, našo NOB in sedanje razmere je prikazal izkrivljeno.« Vse to pa se je dijakinja bala povedati na sodišču, ker se je bala dijakov, ki so bili prisotni na eni prvih obravnav proti Vilčniku. Nanjo so namreč skušali na vse načine vplivati in so jo precej vznemirjali. Vilčnik je šel celo tako daleč, da jo je iskal na filozofski fakulteti, kjer študira in jo tam napadel, češ da ga bo uničila, če bo vse to povedala.

• Dijakinja 4. letnika gimnazije Šentvid Nada Jaklič: »Prizadelo me je, ko je Vilčnik pri pouku žer kar prvo uro ironiziral mojo udeležbo na mladinski poletni politični šoli, češ da je to isto kot katoliški misijon. Vilčnik ni pravilno interpretiral učencem dogajanja na Hrvaškem, prav tako ne umora ambasadorja Roloviča, o družbenem dogajanju pri nas pa ima prof. Vilčnik popolnoma »svoje« mišljenje. Zaradi svojih pogledov mladim ne more biti vzor in ga dijaki tudi niso resno jemali.«

• Da pa ne bi navajali le dijaških zapazanj, pogledimo še, kako so ocenjevali in obsojali Vilčnikovo delovanje tudi kolegi profesorji — komunisti.

TUDI STARŠI SO SE PRITOŽEVALI

• Prof. Franc Malnar je v svoji izjavi navedel: »Vilčnik je žalil ZKJ, naše vodilne predstavnike, NOB in družbenopolitične organizacije. Na svojem »poslovilnem« od delovnega kolektiva je razvijal misli tudi v tem smislu in spet žalil naše družbeno dogajanje.«

• Profesor Helena Poženel se kot komunist in zaveden človek nikakor ni mogla strinjati z izjavami in delovanjem prof. Vilčnika. »Zadolžena sem bila za sprejem mladih v ZK, pa sem od lanskim maturantov izvedela, da v ZK niso vstopili iz strahu pred posledicami s strani profesorjev. Starši so se pritoževali, ker je dal Vilčnik neprimerne izjave o naših politikih in socializmu pri nas. Prof. Vilčnik je odklanjal taborniško organizacijo, ker se ni strinjal, da se v okviru te organizacije postavlja na pomembno mesto razvijanje tradicij NOB. Zanj je to propaganda.«

• Za to, da se je vse to toliko časa vlečlo, pa je nedvomno odgovoren tudi kolektiv. Komunisti v njem so bili skoraj popolnoma nemočni. To dokazuje tudi pismo, ki ga je pisal prof. Stanislav Zupanc občinskemu komiteju ZK Šiška kot član osnovne organizacije sindikata. To pismo tudi razkriva ozadje nekaterih dogajanj in razmere, ki so omogočile in še vzpodbujale prof. Vilčnika k takemu delovanju. Za to je bil precej kriv tudi ravnatelj. Član IO osnovne organizacije sindikata gimnazije Stanislav Zupanc je zapisal:

GOREČE SVEČE PRED ZBORNICO

»Že ob eksponiranju ravnatelja in posameznih članov zbora ob zadevi Ota Vilčnika se je položaj na gimnaziji Šentvid

močno zaostрил. S svojim pristranskim odnosom in mržnjo proti naprednim silam ustvarja ravnatelj v zboru posamezne skupine. Njegov pristranski odnos se ne odraža le pri tedenskem razporejanju ur, temveč tudi pri dodeljevanju kreditov in inšpiciranju. Kredit za stanovanjsko izgradnjo se ne deli po potrebi, temveč po simpatijah in barvah posameznih članov kolektiva. Ravnateljeva klika zavira nakazovanje kredita na banko, da bi onemogočila zatiranim članom realizacijo ciljev. Za zvestobo socializmu prejemajo napredni člani zbora kruto plačilo tudi pri tedenskem razporejanju ur. Na razpolago so jim zadnje, z vmesnimi prostimi urami.

• Družbeno samoupravljanje se je zreduciralo na prikrito obliko ravnateljjeve oblasti, ki se odraža v zatiranju naprednih elementov na šoli. O antisocijalistični dejavnosti Vilčnika na šoli je bil ravnatelj obveščen že ob prihodu. Opozarjali so ga profesorji in mladi. Pri širjenju reakcionarne miselnosti in zastrupljanju mladine ravnatelj ni pozitivno reagiral, temveč je prosil, naj se razkrinkavanje reakcionarnih elementov opusti. Na kateri šoli organizirana reakcija grozi članom ZK s smrtjo, jim pred zbornico postavlja goreče sveče, po telefonu pa jih obkłada s komunističnimi svinjami? Žalostno in resnično je, da na gimnaziji Šentvid večina zbora zastopa reakcionarna stališča Vilčnika, ga proglašajo za žrtev komunizma, nedolžno žrtev osebnih medsebojnih obračunavanj, za fenomen in blaženega med svetniki.« Ob koncu je Stanislav Zupanc prosil za posebno komisijo, ki naj vse razišče.

»KATOLIŠKI OČE...«

• Posebna komisija je ugotovila porazno stanje. Samoupravljanje je bilo na psu, samoupravni akti pomanjkljivi, v kolikor so sploh obstajali; plače je delila posebna komisija sproti, po drugi lestvici, itn... Pri raziskovanju razmer na gimnaziji Šentvid so ugotovili še vrsto neurejenosti pa tudi to, da nekateri profesorji pač niso primerni za pedagoški poklic, saj zanj nimajo moralno-političnih kvalitet. To so ugotovili za profesorja Zorka (ki je bil predstavljen v verskem tedniku »Družina« kot oče najbolj katoliške družine v Sloveniji. Oba z ravnateljem sta v tem času že zapustila gimnazijo, čeprav slednji ne brez težav. Zaradi slabe ocene moralno-političnih kvalitet pa bodo morali zapustiti gimnazijo še nekateri profesorji.

OBRAČUN, KI NI ZADNJI

• Kako ocenjujejo na komiteju OK ZKS Ljubljana-Šiška stanje na gimnaziji Šentvid? Namestnik sekretarja Leopold Krebelj pravi: »Vilčnik je bil le eksponent nekega ozadja, kar se je pokazalo pri tem, kako so ga nekateri krčevito branili. Stanje na gimnaziji je bilo slabo in morali smo precej delati, da se je začelo reševati. Posamezni profesorji s šentviške gimnazije so hodili predavati na versko gimnazijo v Želimlje. Sedaj bo odšlo verjetno nekaj profesorjev, ki so fanatične klerikalke. Raz- (Nadaljevanje na 9. strani)

Kmetje, ki kruh kupujejo

Vas Bukovica leži v severovzhodnem področju naše občine. Izrazito kmečka vas je to. Pri Šimnovc, hišna številka 12, živi 43-letna Ivanka JAMŠEK, mati osmih otrok. Prijazna gospodinja, predsednica odbora kmečkih žena Slovenije, je bila tokrat naš sogovornik:

• »Predvsem moramo kmečko ženo osamosvojiti, saj če nima na domačem dvorišču besede, kako naj se potem uveljavlja v družbi? Predlagan je sicer naziv »kmetovalka«, namesto dosedanje »gospodinje«, ki naj poskrbi za večjo varnost, večje pravice, zavarovanje, toda ne vem, kje se je zataknilo? Poskrbeti bo treba za izobraževanje kmečkih žena, saj smo to vsa povojna leta zanemarjali. S predavanji, seminarji, ekskurzijami bi kmečke žene počasi preobrazili. Moramo vedeti, da se sramujejo neznanja, zato jih je treba pritegniti k izobraževanju,« nam je hitela pripovedovati.

• V prijazni kmečki »hiši« je bilo prijetno toplo, toda otroci so se kljub temu gnetli okoli peči. Le sinček Martin je v Ivankinem naročju nekoliko nezaupljivo pogledoval v beležko, kar pa je ni motilo pri pogovoru.

• »Obdelujemo 4,5 ha zemlje (od tega 2,65 ha svoje, ostalo imajo v najemu). Vključeni smo v strojno skupnost. Pride-lujemo predvsem silažo in krompir, ostalo so travniki. V hlevu imamo 10 krav. Letno

(Nadaljevanje z 8. strani)

mere se urejajo, vendar bo še precej časa trajalo, preden bodo povsem urejene. Ta proces se bo znatno pospešil, prepričani smo v uspeh, saj je novi ravnatelj brez-kompromisen poštenjak in komunist, predan naši socialistični ureditvi, on bo razmere gotovo uredil. Seveda, če bo treba, bomo odločno pomagali tudi mi. Aktiv ZK na gimnaziji je sedaj močnejši in se že lahko konfrontira z nazadnjaškimi silami. Ta akcija na gimnaziji pa je pomenila obenem tudi začetek obračuna s podobnimi elementi v drugih šolah v Šiški.«

• Komite OK ZKS Ljubljana-Šiška je svojo vlogo opravil. Sedaj je treba skrbeti le, da bo akcija speljana do konca, da bo gimnazija Šentvid spet pridobila na ugledu, da bo spet postala socialistična šola.

Milovan Dimitrić

Košček družinice Jamšek in stara mama

porabimo kar 5 ton umetnih gnojil. Zelo dobro nam uspeva krompir, saj smo letos iz kilograma vsajenega pridelali kar 30 kilogramov krompirja. Čudi me, da naša občina ne regresira umetnih gnojil, saj bi se s tem povečala poraba (vsaj 1.000 kg na ha). Nekateri kmetje v vasi umetnih gnojil sploh še ne uporabljajo. Nasploh bi morala občina bolj skrbeti za kmete, tako pa nas poznajo le kot davkoplačevalce. Sem odločno proti davku na dohodek, ki je prav-zaprav davek na pridnost. Sicer pa sem zelo zadovoljna z delom Kmetijske zadruga Medvode, ki lepo skrbi za nas in ni tako

trgovska, kot so ostale. Vprašanje zase so cene kmetijskih pridelkov, saj posredniki vse preveč zaslužijo. Nerazumljiva mi je cena mleka, saj ga odkupujejo s 3,6 odstotkov maščobe le po 1,98 dinarjev. Tudi pokojninski sistem za kmete ni ugoden, razen tega pa ljudje sploh niso vsega razumeli!»

• Prav prijetna družina so, skupaj 12 po številu, tu sta še moževa mati in sestra. Pri jedi niso zahtevni, saj krompir, zelje, polenta, žganci vedno teknejo. Zanimivo je, da tedensko pojedjo le 10 kilogramov kruha.

• »Če bomo hoteli zadržati mlada dekleta na kmetijah, bomo morali spremeniti zaostalo mišljenje o »kmečkih deklah«. Dati jim moramo varnost v obliki zavarovanja, omogočiti šolanje ter jih s predavanji uvajati v nova spoznavanja. Vidite, kmečki otrok je že s pričetkom šolanja zapostavljen, saj mu starši ne morejo pomagati zaradi neznanja in tudi pomanjkanja časa.«

• Preudarna gospodinja Ivanka vse odločitve sprejema skozi računico. Zato tudi ne prideluje pšenice, saj pravi, da je kruh v trgovini vsaj polovico cenejši, kot če bi ga spekla sama (čeprav speče zelo okusnega!). Zaradi tega je že slišala očitke, češ, kmetje ste, pa kupujete kruh. Kakšno nazadnjaško mišljenje, pravi! Boji se draginje, toda ob tem želi, da bi pridelki imeli takšno ceno, da bi imeli ljudje drugačen odnos do hrane. »Vsaj kruh naj bi ljudje spoštovali, saj danes leži vsepovsod,« je pri-stavila.

Franci Rozman

Ivanka Jamšek